

Fundacja Wspomagania Wsi

**Współpraca organizacji pozarządowych
z samorządem terytorialnym**

Wyniki badania ankietowego

Opracował: Karol Kaczorowski

Warszawa, październik 2011

Spis treści

1. Metodologia	3
2. Wyniki badania.....	3
2.1 Czy współpraca organizacji społecznych z samorządem jest potrzebna?.....	3
2.2 Aktywność organizacji pozarządowych w relacjach z samorządem lokalnym? 4	4
2.3 Współpraca z samorządem w praktyce	5
2.4 Czego dotyczy współpraca NGO z samorządem lokalnym?	7
2.5 Ocena współpracy z samorządem lokalnym.....	8
2.6 Komu i czemu służy współpraca NGO z samorządem lokalnym?	9
2.7 Pełnomocnik ds. współpracy z organizacjami samorządowymi	10
2.8 Samorząd powinien	11
3. Chęć uczestnictwa w szkoleniach	15

1. Metodologia

Badanie przeprowadzone zostało w październiku 2011 roku na próbie 5000 organizacji pozarządowych z całego obszaru kraju. Do próby zostały włączone organizacje wpisane do bazy danych Fundacji Wspomagania Wsi (dalej FWW), czyli organizacje działające na terenach wiejskich.

Badanie realizowane było metodą pocztową poprzez pocztę elektroniczną. Respondenci otrzymywali plik z ankietą, który po wypełnieniu odsyłali na adres FWW.

Stopa zwrotu osiągnęła 8,96%, ankiety odesłało 448 organizacji. Jednakże 29 ankiet było wypełnionych niepoprawnie bądź brakowało załącznika. Rzeczywista stopa zwrotu wyniosła 8,38%.

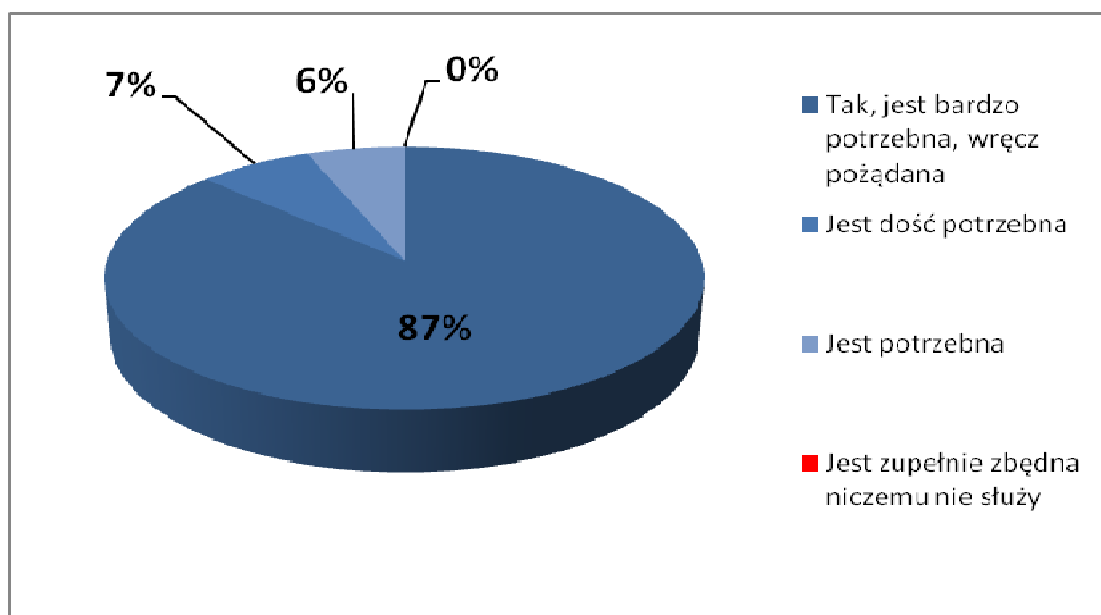
Badanie zostało przeprowadzone za pomocą kwestionariusza ankiety składającego się z 11 pytań jedno- i wielokrotnego wyboru, także z możliwością wpisania własnej odpowiedzi.

2. Wyniki badania

2.1 Czy współpraca organizacji społecznych z samorządem jest potrzebna?

Współpraca organizacji pozarządowych z administracją samorządową nie jest przymusem, jest dobrowolna. Jednakże dla m.in. usprawnienia działania obu instytucji, wspomagania finansowego ze środków samorządowych, pełniejszego pokrycia pól społecznego zapotrzebowania na działanie do takiej współpracy może dochodzić.

Wykres 1. Czy współpraca organizacji społecznych z samorządem jest potrzebna?

100% badanych organizacji uznało, że współpraca samorządu z NGO jest potrzebna. Co więcej – 87% uznało taką współpracę za celową.

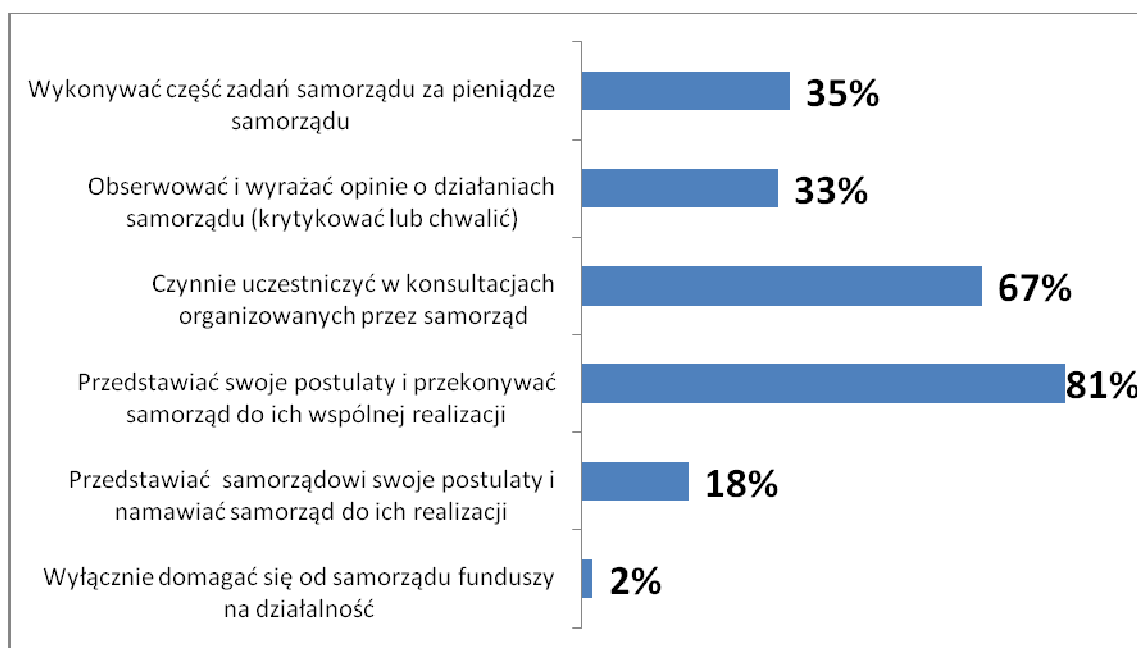
2.2 Aktywność organizacji pozarządowych w relacjach z samorządem lokalnym?

Jak powinna wyglądać aktywność organizacji we współpracy z samorządem? Respondenci wybierali dowolną ilość spośród zaproponowanych stwierdzeń. Organizacje powinny:

- ❖ wyłącznie domagać się od samorządu funduszy na działalność
- ❖ przedstawiać samorządowi swoje postulaty i namawiać samorząd do ich realizacji
- ❖ przedstawiać swoje postulaty i przekonywać samorząd do ich wspólnej realizacji
- ❖ czynnie uczestniczyć w konsultacjach organizowanych przez samorząd
- ❖ obserwować i wyrażać opinie o działaniach samorządu (krytykować lub chwalić)
- ❖ wykonywać część zadań samorządu za pieniądze samorządu
- ❖ nie zważać na samorząd i robić swoje (nikt nie wybrał tego wariantu)

Rozkład odpowiedzi na to pytanie przedstawia wykres 2.

Wykres 2. Organizacje pozarządowe powinny ... (pytanie wielokrotnego wyboru)

Według respondentów organizacje pozarządowe powinny przede wszystkim prezentować swoje postulaty i pomysły i przekonywać samorząd do ich wspólnej realizacji. Takiej odpowiedzi udzieliło 81% badanych. Czynne uczestnictwo w konsultacjach organizowanych przez władze samorządowe zostało uznane za ważną część działalności NGO przez 67% badanych.

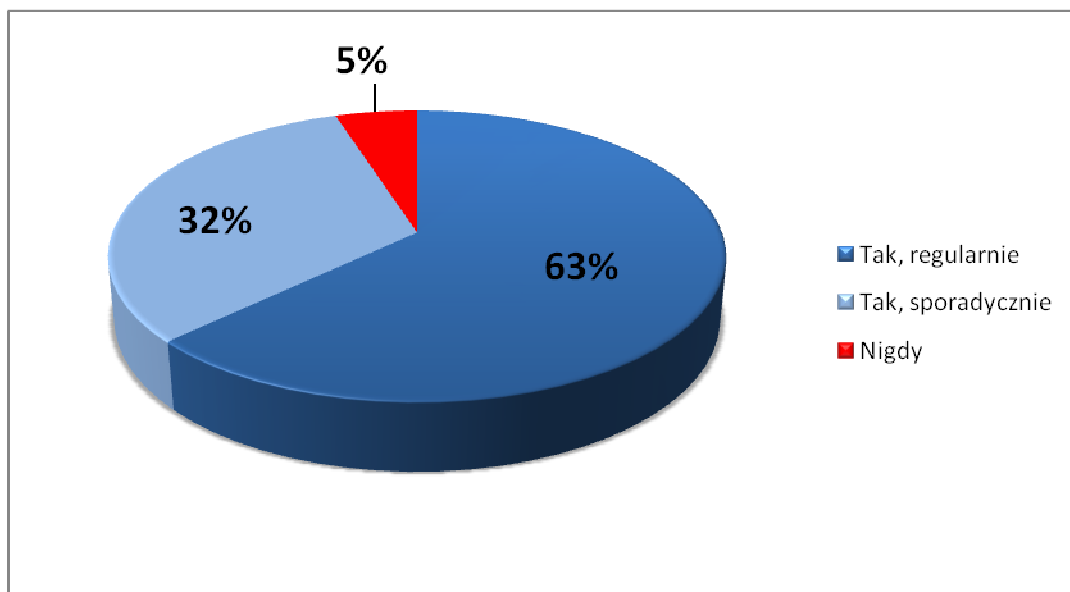
Według badanych NGO's zdecydowanie nie powinny wyłącznie domagać się dotacji od samorządów oraz tylko namawiać samorządów do realizacji swoich postulatów. Większość respondentów odrzuciła zatem postawę bierną i roszczeniową.

Można wysnuć wniosek, że badani stawiają na współpracę z samorządem, a nie postawę roszczeniową lub wykonywanie zadań przypisanych samorządowi (zadań własnych samorządu).

2.3 Współpraca z samorządem w praktyce

Respondenci odpowiadali na pytanie: „Czy Państwa organizacja współpracuje/współpracowała z samorządem gminnym w ciągu ostatnich 3 lat?”. Rozkład odpowiedzi na pytanie przedstawia wykres 3.

Wykres 3. Czy Państwa organizacja współpracuje/współpracowała z samorządem gminnym w ciągu ostatnich 3 lat?

Większość badanych organizacji pozarządowych współpracuje z samorządami.

Do stałej współpracy przyznaje się 63% badanych organizacji, 32% współpracuje sporadycznie.

Poniższa tabela krzyżowa przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy organizacje powinny brać udział w konsultacjach organizowanych przez samorządy?

Tabela 1. Czy organizacje pozarządowe powinny brać udział w konsultacjach organizowanych przez samorządy / Czy Państwa organizacja współpracuje z samorządem?

	Tak, sporadycznie	Tak, regularnie	Nigdy
Nie	38%	30%	42%
Tak	62%	70%	58%

Organizacje, które współpracują z samorządem regularnie i sporadycznie częściej oceniają udział w organizowanych przez samorząd konsultacjach jako potrzebny.

Organizacje, które z samorządem nie współpracują częściej oceniają udział w organizowanych przez samorząd spotkaniach jako niepotrzebny.

Organizacje, które współpracują z samorządem widzą potrzebę dalszej współpracy z nim, uznają to za celowe.

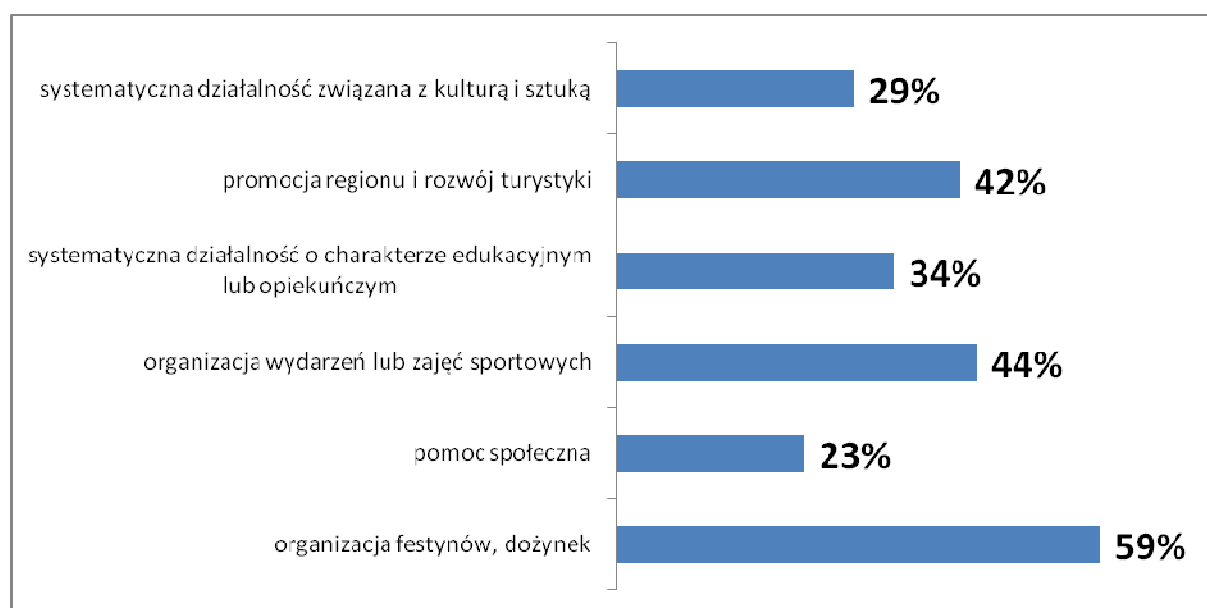
2.4 Czego dotyczy współpraca NGO z samorządem lokalnym?

Respondenci mogli wybrać dowolną ilość odpowiedzi zamkniętych:

- ❖ organizacja festynów, dożynek
- ❖ pomoc społeczna (uzależnienia, niepełnosprawni, działalność charytatywna)
- ❖ organizacja wydarzeń lub zajęć sportowych
- ❖ systematyczna działalność o charakterze edukacyjnym lub opiekuńczym (np. świetlica, klub przedszkolaka, zajęcia pozalekcyjne)
- ❖ promocja regionu i rozwój turystyki
- ❖ systematyczna działalność związana z kulturą i sztuką

lub podać też własną. Struktura odpowiedzi na to pytanie prezentuje się następująco:

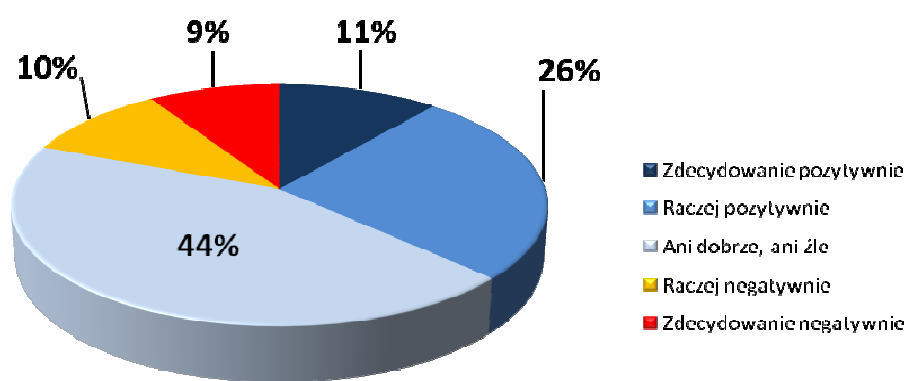
Wykres 4. Czego dotyczyła współpraca Państwa organizacji z samorządem? (pytanie wielokrotnego wyboru)

W odpowiedziach 59% badanych przyznaje, że jednorazowo współpracowało z samorządem podczas przygotowywania dożynek i festynów. Nieco rzadziej padały inne odpowiedzi z dotyczące organizacji wydarzeń lub zajęć sportowych (44%), promocji regionu (42%), systematycznej działalności związanej z kulturą i sztuką (29%).

2.5 Ocena współpracy z samorządem lokalnym

Wykres 5. Jak oceniają Państwo współpracę z samorządem?

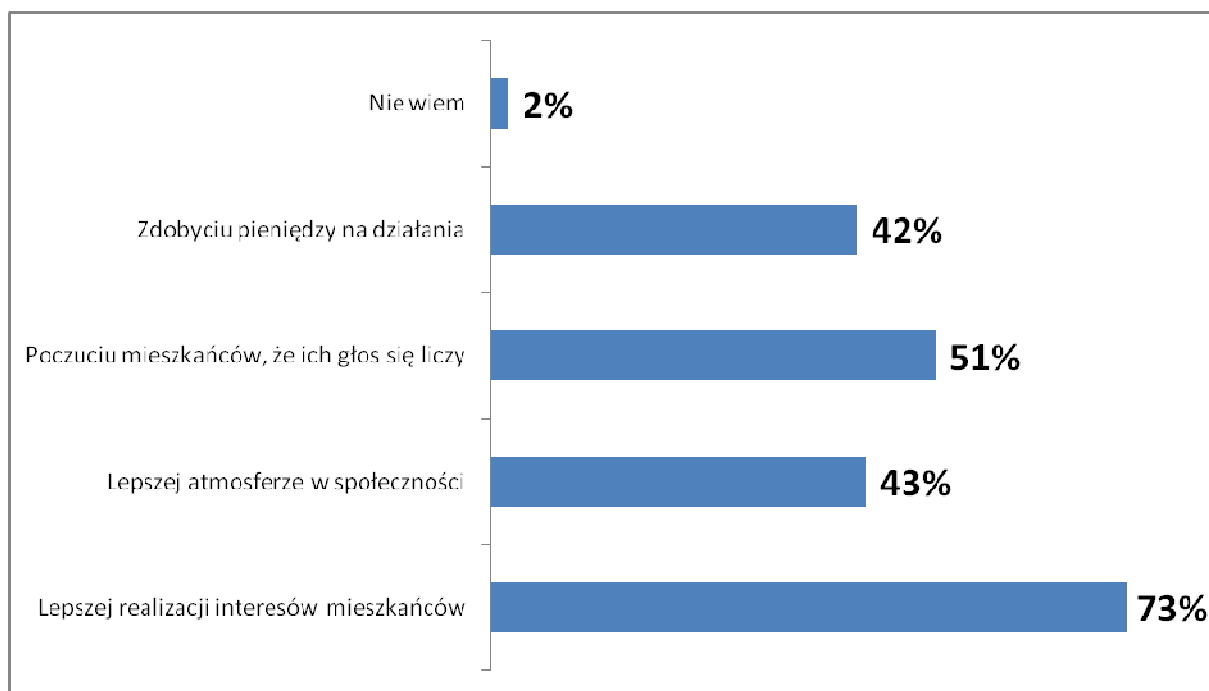

Zdecydowana większość badanych nie umie jednoznacznie pozytywnie bądź negatywnie ocenić współpracy z samorządem lokalnym – 44 %. Pozytywnie tę współpracę ocenia 37% badanych, zaś negatywnie 19% badanych.

Po skrzyżowaniu pytań „Jak oceniają Państwo współpracę z samorządem lokalnym?” i „Czy współpracują Państwo z samorządem lokalnym?” okazało się, że wyżej (raczej pozytywnie i zdecydowanie pozytywnie) oceniają współpracę organizacje, które współpracują regularnie. Organizacje, które współpracują sporadycznie oceniają współpracę z samorządem raczej negatywnie i zdecydowanie negatywnie.

2.6 Komu i czemu służy współpraca NGO z samorządem lokalnym?

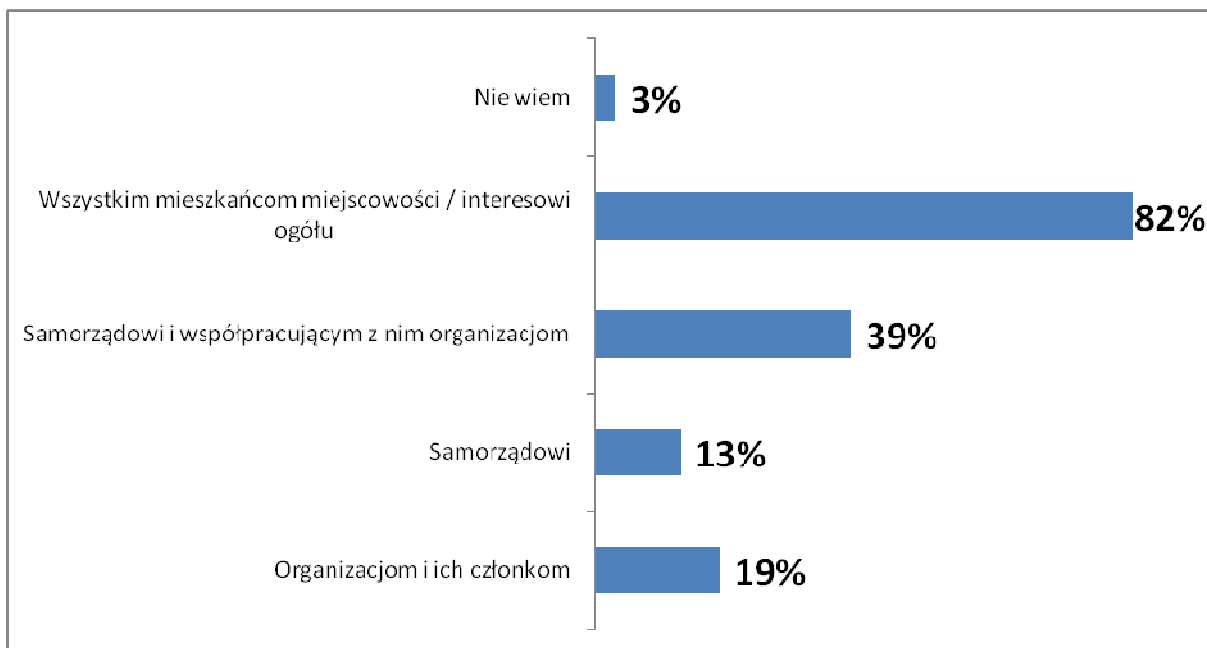
Wykres 6. Czemu służy współpraca z samorządem lokalnym? (pytanie wielokrotnego wyboru)

Zdecydowana większość respondentów uważa, że organizacje pozarządowe są wyrazicielami głosu i interesów mieszkańców wsi (73% - realizacja interesów, 51% - artykulacja interesów).

43% respondentów uważa, że współpraca NGO i samorządu miałyby się przyczynić do wytworzenia lepszej atmosfery działania, zaś 42% badanych stwierdziło, że współpraca ma podstawy czysto pragmatyczne – służy pozyskaniu środków finansowych na działalność.

Wykres 7. Komu ma służyć współpraca NGO z samorządem lokalnym? -pytanie jest wielokrotnego wyboru (pytanie wielokrotnego wyboru)

Tutaj respondenci są zgodni – 82% z nich uważa, że współpraca organizacji pozarządowych z samorządem lokalnym ma służyć dobru wspólnemu mieszkańców danego terenu.

Jednocześnie 39% uważa, że współpraca taka powinna przynosić korzyści zarówno samorządowi jak i organizacjom.

2.7 Pełnomocnik ds. współpracy z organizacjami samorządowymi

W niektórych Urzędach Gminy istnieje specjalne stanowisko specjalisty ds. kontaktów z organizacjami pozarządowymi. Do kompetencji takiego urzędnika należy m.in. kontakt z NGO-sami, konsultowanie z nimi wspólnych inicjatyw, pełnienie roli łącznika między NGO, a Radą Gminy.

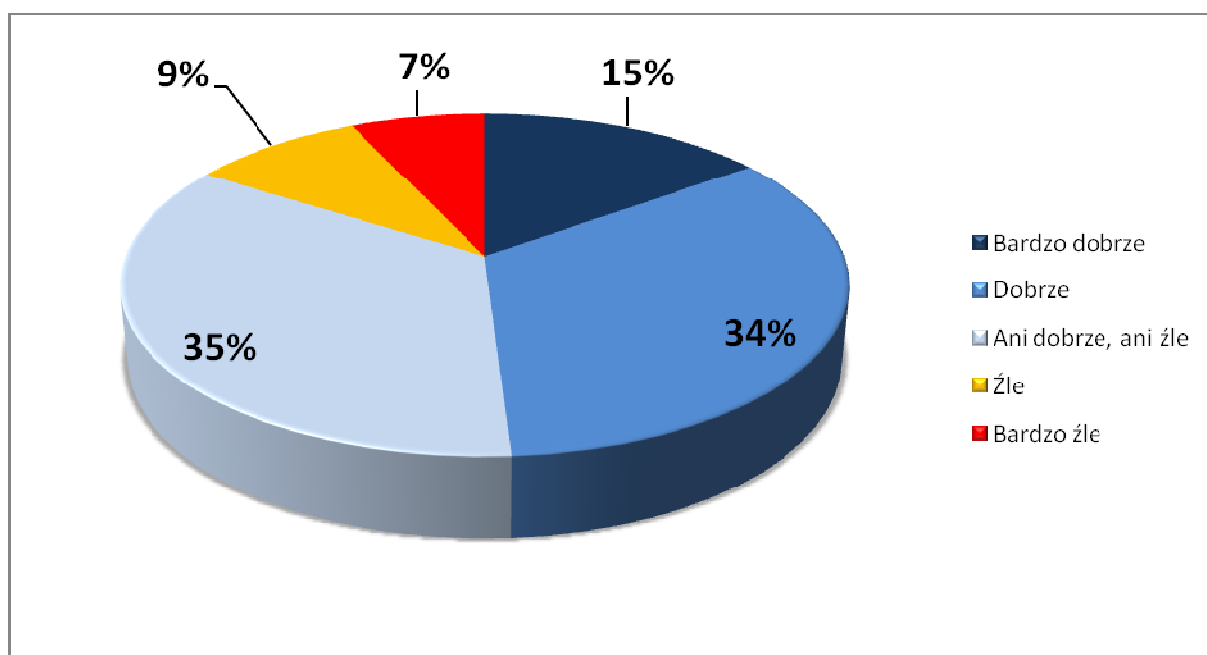
Poniższe pytania miały na celu poznanie opinii o działalności takiego urzędnika przez poszczególne organizacje.

Dokładnie połowa (50%) badanych przyznała, że urzędnicy ds. kontaktów z organizacjami pozarządowymi są obecni w ich Urzędzie Gminy. Aż 34%

badanych przyznało, że takiej osoby nie ma. 16% badanych nie wiedziało czy taka osoba pracuje w Urzędzie.

Oto jak przedstawia się rozkład odpowiedzi udzielanych przez osoby, które miały kontakt z urzędnikiem ds. kontaktów organizacjami pozarządowymi.

Wykres 8. Jak oceniasz jej działanie pełnomocnika ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi?

Niemalże połowa respondentów bardzo dobrze lub dobrze ocenia działalność pełnomocnika ds. kontaktów z NGO. 34% badanych nie umie jednoznacznie ocenić działalności tej osoby. 9% respondentów ocenia jej działalność źle, zaś 7% bardzo źle.

2.8 Samorząd powinien ...

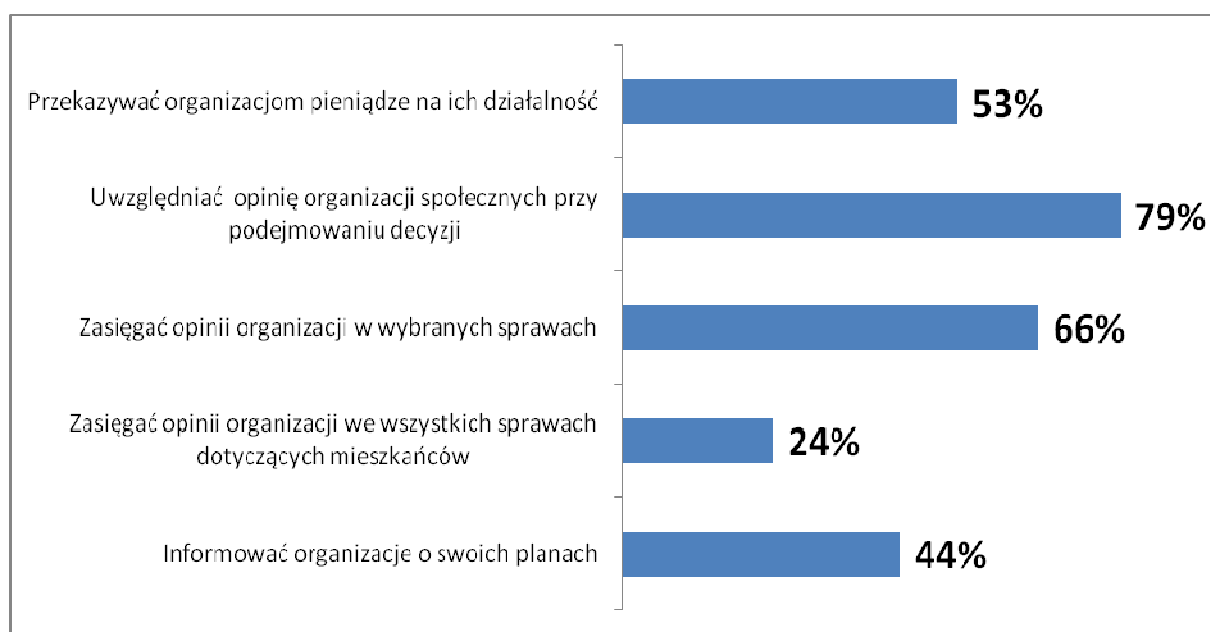
Respondentów zapytano, jaka według nich powinna być postawa samorządu wobec organizacji. Badani mogli wybrać dowolną ilość odpowiedzi:

- ❖ Informować organizacje o swoich planach
- ❖ Zasięgać opinii organizacji we wszystkich sprawach dotyczących

- mieszkańców
- ❖ Zasięgać opinii organizacji w wybranych sprawach
- ❖ Uwzględniać opinię organizacji społecznych przy podejmowaniu decyzji
- ❖ Przekazywać organizacjom pieniądze na ich działalność

Rozkład odpowiedzi na to pytanie wygląda następująco:

Wykres 9. *Samorząd powinien ...* (pytanie wielokrotnego wyboru)

Najczęściej pojawiającymi się odpowiedziami były: „samorząd powinien uwzględnić opinię organizacji społecznych przy podejmowaniu decyzji” (79%) i „samorząd powinien zasięgać opinii organizacji społecznych w wybranych sprawach” (66%).

Wielu pytanych uważało też, że samorząd powinien dotować organizacje społeczne (53%) i informować o swoich działaniach (44%).

Ponadto respondenci mieli także możliwość dopisania własnej odpowiedzi jaka według nich powinna być postawa samorządu wobec organizacji. Najczęściej pojawiające się to:

- ❖ Wspierać organizacje pozarządowe w zakresie zdobywania dofinansowania z UE na realizację projektów,

- ❖ Udostępniać lokale na organizację spotkań,
- ❖ Publikować przekazywane przez organizacje pozarządowe informacje na stronach internetowych gminy oraz w publikacjach gminnych,
- ❖ Nie utrudniać jeśli cele organizacji są sprzeczne z prywatnymi interesami niektórych członków samorządu
- ❖ Użyczać pomieszczeń, sprzętu, promować
- ❖ Tworzyć fundusze pożyczkowe, zabezpieczać dotacje, pomagać w działaniach informacyjnych
- ❖ Organizować szkolenia w zakresie umiejętności odpowiedniego planowania, strategii i taktyki zarówno działań jak i przetrwania (środków, ludzi) bo często słabe grupy w stowarzyszeniach zdychają po pierwszym lub drugim projekcie w braku kontynuacji
- ❖ Wypożyczać sprzęt,
- ❖ Pomoc prawna, doradztwo,
- ❖ Wspierać i nagłaśniać dobre działania
- ❖ Wspierać organizacje pozarządowe w zakresie zdobywania dofinansowania z UE na realizację projektów, udostępniać lokale na organizację spotkań, publikować przekazywane przez organizacje pozarządowe informację na stronach internetowych gminy oraz w publikacjach gminnych.

Ponadto:

I. Rekomendacje dotyczące kwestii formalnych i prawnych

1. Opracowanie i uchwalenie wszystkich aktów prawnych wynikających z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
2. Prowadzenie konsultacji społecznych wszystkich projektów aktów normatywnych dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych, nie tylko aktów prawa miejscowego,
3. Opracowanie przejrzystych i w miarę możliwości prostych zasad przyznawania i rozliczania dotacji z budżetu JST - jednostki samorządu terytorialnego (ewentualne zawarcie ich w rocznym programie współpracy), coroczne, systematyczne zwiększanie kwot w budżecie jst na zlecenie zadań, zróżnicowanie dofinansowywanych zadań publicznych zgodnie z deklarowanymi potrzebami poszczególnych organizacji (np. kultura, turystyka, rekreacja, ochrona środowiska),
4. Wyznaczenie Pełnomocnika ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,

5. Bieżąca aktualizacja Biuletynu Informacji Publicznej oraz strony internetowej w zakresie spraw związanych ze współpracą urzędu jst z organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami, w tym szczególności publikowanie informacji o sesjach i posiedzeniach komisji Rady Gminy/Miasta/Powiatu;

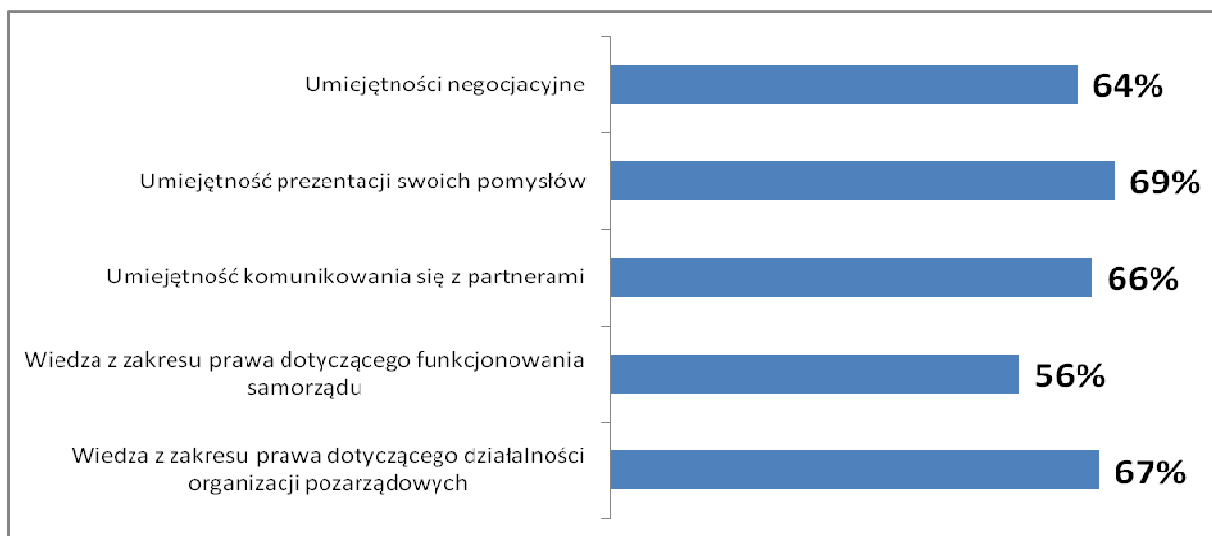
II. Rekomendacje dotyczące komunikacji

1. Prowadzenie przejrzystej i dostępnej dla wszystkich polityki informacyjnej dotyczącej współpracy JST z organizacjami pozarządowymi, organizacja spotkań, informacje na stronie internetowej, w BIP, w prasie lokalnej,
2. Coroczne zbieranie założeń i propozycji do programu współpracy i budżetu urzędu w części dotyczącej zlecenia realizacji zadań publicznych samorządu organizacjom pozarządowym,
3. Powołanie Rady Działalności Pożytku Publicznego;

III. Rekomendacje dotyczące technicznej organizacji współpracy

1. Organizacja wszelkich spotkań z przedstawicielami organizacji pozarządowych w dni powszednie po godz. 16:00 lub ewentualnie w weekendy,
2. Podanie do wiadomości organizacji osoby bezpośrednio upoważnionej w do kontaktów roboczych z organizacjami pozarządowymi - najlepiej Pełnomocnika ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
3. Opublikowanie w BIP oraz na stronie internetowej rejestru organizacji pozarządowych
4. Umożliwienie wykorzystania organizacjom pozarządowym sali konferencyjnej jednostki samorządu terytorialnego, także w sobotę i w niedzielę.

Wykres 10. Jakiego typu umiejętności i/lub wiedzę z jakich dziedzin, powinny zdobyć organizacje by móc lepiej współpracować z samorządem? (pytanie wielokrotnego wyboru)

Na podstawie uzyskanych odpowiedzi można powiedzieć, że organizacje chcą podnieść zarówno swoje umiejętności dotyczące komunikowania się, negocjacji i prezentacji, jak i rozszerzyć wiedzę z zakresu prawa.

3. Chęć uczestnictwa w szkoleniach

Wykres 11. Rozkład odpowiedzi na pytanie o chęć uczestnictwa w dalszych szkoleniach.

